

VÄLKOMMEN TILL
Vickleby kyrka

KYRKORNA PÅ ÖLAND

Bor man på en ö måste man kunna segla. Läget i södra Östersjön har medfört omfattande kontakter med länderna i söder.

Redan under vikingatiden blev bytet av religion tydligt på Öland, bland annat då kristna gravar började dyka upp på bygravfälten. Under 1000-talet uppfördes de första kyrkorna, de byggdes i trä och stavteknik. Några enstaka stavkyrkokopplankor finns kvar. Runristade gravmonument i sten har trotsat tidens tand och finns bevarade i sex kyrkor.

Under 1100-talet uppfördes det 34 stenkyrkor på Öland. Straxt efter tillkommer det sju kapell till fiske- och handelsplatser. De tidigaste kyrkorna hade fönster och portar mot både norr och söder. I några fall var de försedda med torn i väster och hade då även port i väster. Kring samtliga kyrkor gjordes plats för de döda och bogårdsdmurar av sten skiljde den heliga platsen. Dessa kyrkogårdar är fortfarande i bruk.

Under 1200-talet och medeltiden försågs många kyrkor med profana övervåningar och nästan hälften fick torn även i öster. Kyrkorna tjänade som gudstjänstlokaler såväl som magasin och lokaler för övernattnig. Kyrkans roll i samhället under medeltiden visar hur kristendomen och det världsliga gick hand i hand.

Kommande århundraden förändrades de flesta kyrkorna endast invändigt. De försågs med valv och ibland nya kor eller portaler. Efter reformationen kom nya krav på kyrkorummet. Helst skulle församlingen kunna sitta och detta medförde platsbrist i de små medeltida kyrkorna. Tillbyggnader genom breddning gjordes i flera kyrkor men mot slutet av 1700-talet fick många tanken att bygga nytt.

Ölands kyrkor är fattiga på medeltida föremål. Många krig och framför allt danskarnas härjningar 1677 lämnade lite kvar efter brandskattningarna. Idag är endast en av södra Ölands medeltida kyrkor helt bevarad medan ytterligare tre har bevarade medeltida rum. Medeltida torn finns kvar i sju kyrkor.

Kyrkorna idag bevarar stilideal och funktion från 1700- och 1800-talens salskyrkor. Den sittande församlingen lyssnar till gudstjänsten och sjunger tillsammans. Stora fönster gör läsningen i psalmboken enklare och predikstolen sprider ordet i hela rummet.

Dagens kyrkobyggnader håller sakta på att anpassas till moderna former. Flexibilitet, deltagande och även modern teknik ställer krav. På södra Öland finns en kyrka som anpassats till moderniteten och samtidigt bevarat sin medeltida struktur – Ventlinge kyrka.

LITE OM VICKLEBY KYRKA

Vickleby kyrka är centrum i en bevarad kyrkomiljö. Kyrka, kyrkogård, prästgård och skola är samlade till ett sockencentrum. Kyrkan uppfördes under 1100-talet som en tornlös absidkyrka. Kyrkan var från början försedd med portaler i norr och söder. Det stora tornet i väster tillkom i början av 1200-talet och har flera valvslagna våningar. Tornet har tidigare använts för olika profana ändamål.

Lämningar efter hantverkare och bosättning har framkommit. Av medeltida inventarier finns en dopfont bevarad samt den senmedeltida lillklockan.

1778 förlängdes kyrkorummet mot öster med ett nytt kor. Samtidigt tillkom den blå färgsättningen. Kyrkorummet domineras av rokoko och nyklassicism. Vicklebykonstnären Artur Percys arbete med bland annat dekorationsmålning av bänkinredningen binder samman helheten.

Kyrkans medeltida tornportal med den sneda åttabladsrosen påminner om Kristi lidande på korset.

VÄLKOMMEN TILL VICKLEBY KYRKA

Välkommen till Vickleby kyrka. På denna plats har gudstjänst firats i nästan 1000 år.

Innan du går in i kyrkan kan du stanna till och se ut över Kalmarsund. I väster kan du se ner i kyrkhorvan mot prästgården med sin vackra glasveranda nere i bygatan. På den platsen har prästen i Vickleby bott sedan kyrkan byggdes på 1100-talet. Vänder du dig mot norr så ser du (den nu nedlagda) skolan, som genom sin placering visar hur nära kyrka och skola stod en gång. Öster om kyrkan kan du blicka ut över Ölands Stora Alvar. Det lilla stenhuset på andra sidan vägen är kyrkans bårhus.

På kyrkogården kan du stanna till vid Carl Malmstens grav. Carl Malmsten grundade Capellagården, en ännu verksam skola för hantverk i Vickleby. Konstnären Arthur Percy har också han sin grav på Vickleby kyrkogård.

Västportalen

När du nu går in i kyrkan passerar du västportalen troligen huggen på 1200-talet av en mycket duktig stenmästare. Den vackra rosens placering har fascinerat många. Kanske är det en påminnelse om Jungfru Maria, som troget stod vid sidan av Jesu kors ända till slutet. Rosen är en gammal symbol för Jesu Mor, Maria, och här kan den mana oss att inte överge vår tro utan gå vidare in i Guds hus.

Västportalen

Vapenhuset

Du har nu kommit in i Vapenhuset. Här kan du tända ett ljus i ljusbäraren för någon du tänker på och vill be för. Vapenhuset är det nedersta rummet i det bastanta tornet. Högre upp finns det flera våningar och rum där man förr kunde lagra förnödenheter och kanske låta resande övernatta. Där finns också ett lönnfack där dyrbarheter kunde gömmas undan. Ännu högre upp i tornet hänger kyrkans två klockor. Varje morgon kl.08 och varje kväll kl.20 (från Påsk till Skördefesten) ljuder Vickleby kyrkas medeltida lillklocka över byn. Samma klockklang har alltså under 700 år påmint om Guds närvaro i Vickleby.

Kyrkorummet

Kyrkorummet i Vickleby präglas av en renovering som gjordes på 1700-talet då den medeltida absiden och det smalare koret revs och kyrkan förlängdes. Då tillkom också altarpupsats, predikstol och bänkinredning, som tillsammans ger kyrkan dess harmoniska 1700-talsprägel. Altartavlan är ursprungligen målad 1713 men då var den mycket mindre än idag. Kyrkans kor rymde då inte någon stor tavla men när kyrkan byggdes ut ville man ha en större tavla och då kompletterade man tavlan med två bräder nertill och en bräda upptill. En med mera himmel och två med mera gräs. Skarvarna är än idag väl synliga. Vid mitten av 1800-talet skaffade man en ny altartavla (den som nu hänger på sydväggen över dopfunten), den gamla tavlan glömdes bort men återupptäcktes vid en renovering 1938. Prinsessan Sibylla (kung Carl XVI Gustafs mor) har skänkt ett krucifix till altaret.

Altaret

Altaret är kyrkorummets centrum och en påminnelse om att Gud själv möter oss här på jorden. De vita altardukarna kan man se som Jesus-barnets lindekläder eller/och Jesu svepning i graven. När Mässan firas används kyrkans vackra nattvardssilver från 1700-talet.

Dopfunten

Dopfunten är kyrkans äldsta föremål. De som döps här i kyrkan döps in i Kristi Kyrka i samma dopfunt som 1100-talets Vickleby-bor. Kristi kyrka är en och densamma genom alla tider. Funten är hårt sliten och de relief-utsmyckningar som en gång prydde den är nu svåra att se. Detta beror på att man 1778 placerade dopfunten som dekoration på korets taknock utsatt för väder och vind. 1938 togs funten ner återfick sin plats inne i kyrkan.

Predikstolen med sina rokokoorament visar mitt fram hur Jesus kämpar sin bönekamp på skärtorsdagskvällen i Getsemane. Mot koret finns en framställning av Jesu himmelfärd; av Jesus ser man bara fötterna och nedanför den tomma graven med avlyft lock. (En mycket fri framställning av Jesu grav, så såg den inte ut men vi förstår hur konstnären menar.)

Votivskepp

Votivskeppet, som hänger över bänkarna i norr, är en gåva till kyrkan och anknyter till föreställningen om Kyrkan som ett skepp på väg till himlen. Genom storm och kaosvatten, driven av Andens vind, är Guds folk trygga ombord. Tanken på Kyrkan som ett skepp kommer ursprungligen från berättelsen om Noa i Gamla Testamentet, som ju byggde sin båt - Arken - där han samlade människor och djur för att undkomma syndafloden.

Vicklebyskruden

Vickleby kyrka äger en rik samling vackra mässhakar och kyrklig textil i olika färger. Färgerna återspeglar kyrkoårets växlingar. Vickleby kyrkas finaste skrud är grön. Den är komponerad av Vickleby-konstnären Arthur Percy och broderad i silke på siden av Sofia Widén, atelje Licium. På ryggsidan finns det öländska Alvarets blommor - orkidéer, solvända, cikoria, vallmo mm - broderade. Mässhaken skänktes till kyrkan 1944 med anledning av den legendariska ägarens av Bo pensionat, Maja Nording, 60-årsdag.

Julkrubban

Bara vid julhelgen kan man se kyrkans julkrubba. Den är skänkt till kyrkan av konstnären Birger Frohm till minne av hans förfäder, som bodde i Vickleby.

Gudstjänst

Vickleby kyrkas främsta prydnad är den gudstjänstfirande församlingen. Du är alltid välkommen att fira gudstjänst här. I regel firas här högmässa varannan söndag.

Denna kyrka är en av 18 kyrkor i Södra Ölands pastorat och ligger i Resmo-Vickleby församling.

Södra Ölands pastorat
Kyrkgatan 3
386 92 FÄRJESTADEN

Kansli Tfn: 0485-380 12

sodraolands.pastorat@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/sodraoland

Följ oss gärna på:

Svenska Kyrkan SÖDRA ÖLAND

[svenskakyrkansodraoland](https://www.instagram.com/svenskakyrkansodraoland)

Svenska kyrkan
SÖDRA ÖLAND